

Z historie řemesel a živností na Suchdole

HOLIČ, KADEŘNÍK

Živnost holiče se vyvíjela. Původně to bylo označení pro člověka, který holí vousy za úplatu. Prvními klienty byli tedy muži. Živnost holiče existovala již ve starověku, ve starém Egyptě si muži nechávali holit nejen vousy, ale i celé tělo, ve starém Řecku byla úprava vousů prestižní záležitostí, ve starém Římě bylo čisté oholení módou - kolem roku 296 př. n. l. představil muž jménem Ticinius Mena v Římě první holičí strojek. Po celý středověk prováděli holiči (bradýři, barvíři či lazebníci) nejen úpravu vlasů a vousů, ale i chirurgické a stomatologické zákroky. Zmínka o lázních v Praze je ze 13. stol. Lázeň bývala v majetku obce, která ji lazebníkovi najímala za plat do dědičného držení. Existovaly však i lázně ve svobodném držení. Lazebnické živnosti byly za epidemií často zavírány. V novověku byly lazebníkům chirurgické zákroky zakázány, a tak byl rozsah jejich služeb výrazně omezen. Postupně se však tato živnost přizpůsobovala poptávce po holičských službách a podléhala čím dál více módnímu diktátu.

Kadeřníci existovali rovněž již ve starém Egyptě (toto řemeslo bylo v té době výsadou otroků) a jejich řemeslo bylo na vysoké úrovni. V módě té doby převládala mikáda a vlasy byly zdobeny copánky, korálky, stuhami, čelenkami, peřím a zlatem.

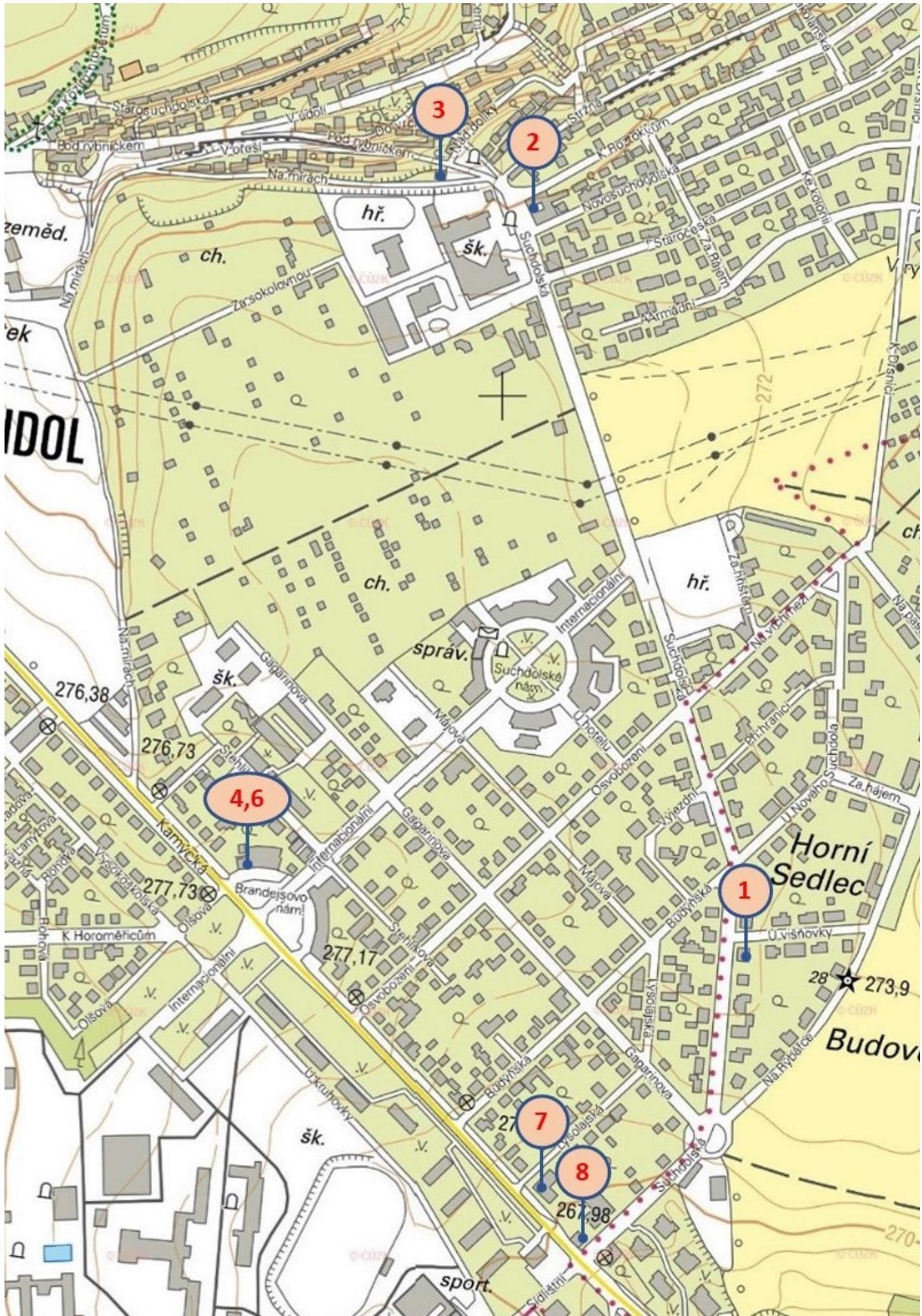
Ve starém Řecku byly vlasy žen mírně zvlněné, nebo vyčesané s uzlem na temeni hlavy. V bohatších domácnostech byli otroci vyučeni právě tomuto řemeslu. I ve starém Římě bylo kadeřnické řemeslo módní záležitostí. Účesy byly dekorativní a velmi zdobené, používaly se i paruky. V baroku došlo k podstatné změně v úpravě vlasů, jak u žen, tak i u mužů. Účesy byly složité, ženské zvlněné účesy z poloviny 17. stol. se začaly tupírováním zvedat do velké výšky, a dále různě zdobit. Muži nosili bohaté paruky z pravých vlasů. Počátkem 20. stol. začaly vznikat kadeřnické salóny s bohatou nabídkou služeb. [3] [4] (H.B.)

Kadeřník (vlevo), Suchdolská č.p. 91, výřez z pohlednice z roku 1949. (Poskytl O. Jirka) [1]

K. Hruška s dcerou Marií (vlevo) a zaměstnanci před provozovnou v Suchdolské ul. č.p. 91, asi 1967. (Poskytl M. Plassová) [1]

HOLIČ, KADEŘNÍK			
1	Brožek ...	Suchdolská 84/14 (Národní)	1948-1952
2	Bříško Antonín	Suchdolská 91 (Národní)	1939-1945
	Hruška Karel		1945-1987
3	Doleček Václav	Pod Rybníčkem 333/1 (U Rybníčka)	1923-????
4	Hruška Karel	Brandejsovo nám. 496/8	1938-1945
5	Kleiner Alois	K Roztokům (dříve č.p. 121) (Roztocká)	1933-????
6	Lanc Josef	Brandejsovo nám. 496/8	1939-1944
7	Nedbal Fr.	Kamýcká 131/10	1935-????
8	Plassová Marie	Kamýcká 126/8	1987-dosud

Zdroj: Obecní kronika, SOKA Praha-západ, pamětníci.

Holičů a kadeřníků na Suchdole uvádějí archivy několik. Od 50. let min. stol. však zde bylo v provozu již jen holičství a kadeřnictví pana Hrušky naproti základní škole.

Pamětníci vzpomínají:

Uvnitř tohoto salonu panovala vždy zvláštní, až posvátně mystická atmosféra.

Celá jedna stěna místnosti byla pokryta rozměrnými zrcadly, před nimiž bylo rozmístěno několik holičských křesel s železnými podstavci. Na stolicích a poličkách okolo zrcadel bylo rozestaveno značné množství nejrůznějších lahviček, flakonů a dóziček z lesklých kovů. Ale i jiné, z mléčného skla s chromovanými uzávěry, i s rozprašovači a hadičkami s mačkácími balonky. Obsah nádobek byl tajuplný, určený k záhadným procedurám, jejichž výsledkem byla proměna člověka. Byl zde jistě přítomen i podivuhodný všemocný holičský kámen, nazývaný „lápís“, který byl ovšem používán opravdu jen velmi vzácně.

Na křeslech seděli rozpracovaní zákazníci, kteří byli zahalení bílými přehozy, připevněnými ke krku obtočeným bílým proužkem krepového papíru. Přebyteční zákazníci, neboť procedura si vyžadovala náležitý čas, posedávali na židličkách okolo a čekali na svůj úděl. Ono totiž nikdy není předem jisté, jak operace přetvoření člověka dopadne.

Když došla řada na nebohého pubertálního odsouzence, skončilo to vždy hromadou vlasů na zemi a odstávajícíma ušima. Proto takové trauma mladých chlapců, zvláště v dobách, kdy puritáni všech filosofických vyznání řádili, a vzhled dívčích idolů byl někde zcela jinde.

U dívek a paní je princip přeměny zcela opačný, zejména výsledkem. Stávají se zde mladšími a krásnějšími. Čím to je, není zcela známo, neboť do dámského oddělení byl vždy mužům pohled zapovězen, dokonce znemožněn.

Za tím tajemstvím mohl být i jakýsi rituál, provozovaný za účelem docílení efektů žádoucí přitažlivosti, který jistě nebyl jednoduchý. Pravý důvod však mohl být určitě i jiný, a to, aby nikdo nemohl být svědkem těch roztodivných stádií přirodního procesu. Proto ty tajuplné lahvičky, flakony a dózičky s nejrůznějšími kouzelnými látkami.

Tlumenou konverzaci s váženými zákazníky obstarával sám pan mistr holičský. Na závěr neopomněl zákazníkovi vylepšit účes nezbytnou pomádou brilantinou a mírně stříknout kolínskou.

Ve výsledku pak zákazník oprášit kartáčkem a náležitě obřadně doprovodit až ke dveřím.

Objekt této slavné provozovny, podobně jako osud téměř všech ostatních původních drobných podniků, ovšem dospěl také do neslavného konce. Jeden z prvních domů Nového Suchdola, původně v novorenesančním stylu, tvořil kdysi základ nového centra obce. Po 100 letech existence, kdy po většinu této doby nebyl udržován, v důsledku vselidového vlastnictví a následně nejasných majetkových poměrů po restituci, se převtělil v jakési nevábne „memento mori“. Shodou okolností stojí přímo naproti pomníku obětem fašismu, na kterém je uvedeno i jméno jednoho ze suchdolských tovaryšů cechu bradýřského - Josefa Lance. (B.S.)

Výřez z vedlejší fotografie. (Foto poskytl Fr. Šustr) [1]

Kadeřnictví Brandejsovo nám. č.p. 496

V letech 1939-1944 zde také provozoval jako majitel holičství a kadeřnictví **Josef Lanc**. Ve válce se podílel na tisku Rudého práva. Ukryval se v brdských lesích. V únoru 1944 proveden zátah a byl postřelen. Na následky zranění a mučení zemřel v Klatovské nemocnici. [1]

Pravděpodobná podoba J. Lance. Výřez z jiné fotografie. [1]

4 V letech 1938-1945 po příchodu na Suchdol zde pracoval **Karel Hruška**.

Karel Hruška (1918-1992). (Foto poskytl M. Plassová) [1]

Karel Hruška (vlevo) před provozovnou. (Foto poskytl M. Plassová) [1]

Alois Kleiner, rok 1933. (Poskytl Anonym) [1]

Kamýcká 126/8, budova bývalého akcízu, 1992. (Foto poskytl V. Blažek) [1]

Holič - keramika Jana Kutálka, zdobí holičství v této budově. (Foto J. Jánský)

Karel Hruška

Pan Karel Hruška, můj otec, pracoval po přistěhování se na Suchdol (1938) v kadeřnictví na nynějším Brandejsově nám., kde bylo kadeřnictví u Maňhalů (majitel domu), posléze z toho byl mandl. Následně koupil asi v roce 1945 od pana Bříška kadeřnictví u školy, kde bylo dámské a pánské odd. Jako živnostník zaměstnával paní Pečinkovou, která přišla na jeho inzerát. Chtěl si vydělat na vlastní dům, který chtěl postavit na nynějším Suchdolském nám., kde koupil pozemek. Mělo tam vyrůst centrum obchodů a služeb. V r. 1952 po znárodnění všech obchodů, služeb atd. převzal prostory kadeřnictví MNV a dále Komunální podnik Roztoky u Prahy, kde dělal můj otec až do odchodu do důchodu. Všechny tehdejší děti si ho jistě dobře pamatují, zvláště figurku holiče od pana Kutálka, který byl jeho pravidelným zákazníkem. V těchto letech se mu podařilo kadeřnictví rozjet tak, že si mohl dovolit, ovšem už ve státním podniku, zaměstnat ještě další kadeřnice, paní Růženu Brkalovou, Hanu Bendovou-Řehákovou, pana Procházku v pánském. V letech 1961-1962 dokonce vzal dvě učenky, Martu Bajerovou-Procházkovou a svoji dceru Marii Hruškovou-Plassovou, které celý tým svědomitě vyučil. V té době už to bylo jediné kadeřnictví na Suchdole, vedení převzala paní Pečinková. Po letech začaly prostory chátrat, tak vybudoval v r. 1987 tehdy Oblastní podnik služeb nové kadeřnictví na Suchdole v prostorách bývalého akcízu, které jsem převzala do vedení já, ale to už je jiná kapitola.

Marie Plassová, roz. Hrušková, Suchdol 27.12.2016.

Zdroj:

- [1] historiesuchdola.cz
- [2] reservio.com/cs/
- [3] poznajte-remesla.cz
- [4] M. Janotka, K. Linhart: Řemesla našich předků, 1987.